

erre a vakmerőségre, úgy látszik, a romániai színekre vonatkozóan kiadott türelmi rendelet bátorította a *Tribuna* embereit. Ha akadna nemzetiségi képviselő, aki a fönti értelemben föl merne szólalni a parlamentben, akkor remélhetőleg meg fogja kapni a kellő feleletet. A Desteapta-te Romane egyike a legvadabb zongató nótáknak és nyilvános éneklése a magyar korona országainak területén kihágás és mint ilyet büntetik.

A képviselőház ülése.

— Kongregációs nap a Házban. —

(*Saját tudósítónktól.*) A képviselőház ma folytatta a vallás- és közoktatásügyi költségvetés tárgyalását. Az ellenzék részéről Kelemen Samu, a munkapárttól Mártonffy Márton és Kozma Andor szólalt ma föl. Nagyobb érdeklődéssel Kelemen beszédét hallgatták, aki a kongregációk dolgával foglalkozott, működésüket ismertette és kritizálta.

Az ülésen Berzeviczy Albert, majd Návay Lajos elnökölt.

Az elnök javaslatára a Ház elhatározta, hogy Bánffy Dezső báró temetésére való tekintettel egy órákor befejezi a tanácskozást. Az elnök jelentette, hogy a temetésen a Ház nevében Návay Lajos alelnök fog beszédet mondani. Fölolvasta az elnök Henry Brissonnak, a francia kamara elnökének köszönő táviratát a páris—madridi repülőversenyen történt katasztrófa alkalmából nyilvánított részvétért és özvegy Hieronymi Károlyné köszönő levelét a Ház részvétirátára.

A Ház ezután folytatta a kultuszminisztérium költségvetésének tárgyalását.

A Ház mai üléséről ez a tudósításunk számol be:

Berzeviczy Albert elnök féltizenegykör nyitotta meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök indítványára a Ház elhatározta, hogy Bánffy Dezső báró temetésére való tekintettel mai ülését egy órákor berekeszti. A Ház ezután tudomásul vette Henri Brissonnak, a francia kamara elnökének és özvegy Hieronymi Károlynénak táviratait, amelyben megköszönik a képviselőház részvétét.

Következett a napirend, a kultusztárca költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

(*Magyar iskolák.*)

Mártonffy Márton (munkapárti): A magyar iskolának a magyar kultúrát kell szolgálnia. Oda kell törekedni, hogy a magyar államiság eszméje mindenütt, főleg az iskolákban is érvényesüljön. A kultúra és az iskola elválaszthatatlanok és örömmel látja, hogy a miniszter minden törekvéssel az iskola magyarságát akarja szolgálni. Vizsgálunk kell az iskolákat abból a szempontból, vajon megfelelnek-e az iskolák azoknak a követelményeknek, amelyeket a magyar állam megkívánhat.

Nem helyes, ha elhanyagolják a tanárok fizetésének rendezését, mert a magyar községi iskolai tanároknak biztosítani kell a nyugodt megélhetést. Megszavazza a költségvetést.

(*Az ekspozé bírálata.*)

Kelemen Samu (Justh-párti): Semmi sem mutatja jobban a közszellem hanyatlását, mint a kultuszminiszter beszéde és az újongó fogadtatás, amelylyel ezt a beszédet a néppárt fogadta. Tisza István mondott ugyan liberális beszédet, csak hogy ezt a beszédet Tisza István mondta és nem a miniszter. A miniszter programjának főbb pontjait vizsgálva, beláthatjuk, hogy ez nem szorosan vett kulturaprogram. A miniszter programja megegyezik a keresztényszocialisták programjával.

Huszár Károly (sárvári): A keresztényeknek vagy a szocialistáknak szól-e ez a kirohanás? (Zaj.)

Kelemen Samu: Ezt beszédem folyamán fogom részletesen kifejteni.

A miniszter sok helyen harci jelszót tett magáévá. Magyarországon törvénybe van iktatva a vallásnélküliség és az ilyen állampolgárokat nem lehet a harmadik sorba állítani.

Kijelenti, hogy nem szabadkőműves. (Zaj a néppárton.) A szabadkőművesség alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Rakovszky István: Nem tartják meg az alapszabályokat. (Zaj.)

(*A kongregációkról.*)

Kelemen Samu: A magyar parlament nem politikai mozgósítvány és ezért ezeket a kérdéseket csakis higgadtan szabad fejtegetni. A Mária-kongregációknak Zichy szerint csak a pietás a célja. Bus Jakab jezsuita páter szerint pedig a kongregációk célja az ecclesia militans megerősítése. Fölolvassa a kongregációk részére kiadott utasításokat.

Az összes kongregációk egy helyre futnak össze és ez a római a központi kongregáció. Hogy a kongregációk nemcsak pietizmussal foglalkoznak, bizonyítja a 13. paragrafusa a vidéki kongregációk utasításának is, amely arról szól, hogy a kongregációk közéleti kérdésekkel is foglalkozzanak.

(*Zajos jelenetek.*)

A kongregációk kiadványaiban olyan utasításokat talál az ifjúság számára, amelyekből erre csak kár háramolhatik. Az élet fizikai törvényeinek korlátozása sohasem szolgál az egészség javára. A kongregáció havi füzetéből és ifjúsági könyveiből olvas föl részleteket.

Huszár Károly: A talmudot idézze.

Polónyi Géza: Az Ezra törvényeinek sokkal érdekesebb utasításai vannak!

Kelemen Samu: Polónyi Géza ur tartózkodó karaktere folytán bizonyára nem fog tartózkodni a tartózkodástól. Nem akarja korlátozni semmi tekintetben a gyülekezési jogot, de az ellen van kifogása, hogy az ifjúságot, amelyre fiatalágánál fogva it ránehezedik a tanári tekintély, besorozzák a Mária kongregációkba, vagy más gyülekezetekbe, legyen a Bocskay-, vagy a Zion-egylet. (Élénk helyeslés a Ház minden oldalán.)

Kovácsy Kálmán: Az ifjúságot nem szabad megmételyezni. (Zaj.)

Fölkiáltások a néppárton: Hát a Galilei-kör!

A folytonos zajban az elnök rendreutasítja Kovácsyt és Huszár Károlyt. Apponyi Albert és Sághy Gyula csitítólag fordul Kovácsy felé, aki azonban nem hagyja magát.

Kovácsy Kálmán (Apponyi felé): Nem engedem terrorizálni magamat. A mi pártunkban csak liberálisnak lehet lenni! (Zaj.)

Kelemen Samu: Ha ilyen szellemben fog folytatódni a magyar közélet megmételyezése, akkor közel van az az idő, amikor pártkülönbség nélkül egyesülni fogunk és ha kell, ököllel fogjuk kivívni magunknak lelkiismereti szabadságunkat. (Taps a Justh-párton.)

Rakovszky (a munkapárt felé): Na, hát éljenek! A munkapárton éljenek!

(*Kozma a klerikalizmusról*)

Kozma Andor: Ugyanolyan szabadelvűnek tartja magát, mint Kelemen, ép úgy elítéli a klerikalizmust, de nem lát benne oly nagy veszedelmet, mert a magyar klérus eddig nem azonosította magát azzal az ultraklerikalizmussal, amit egyes politikai körök hirdetnek.

Kozma Andor: Az új egyetemnek föllállítására régi szüksége a magyar közművelődésnek, mert hiszen a kultúra mindig felülről terjed. Szükségesnek tartja a középiskolák szaporítását, még nemzeti vidéken is. Az a tapasztalat, hogy a nemzetiségek megtanulnak ugyan magyarul beszélni, de magyarul érezni nem tudnak, nem ábrándíthatja ki a nyelv-hódító erejéből táplált meggyőződéséből. A tüzel-vassal való magyarosításnak különben sem barátja. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Damján Vazulnak a Ház megengedte, hogy beszédét holnap mondassa el.

Az ülés egy órákor végződött.

A Justh-párt népgyűlése Hódmezővásárhelyen. Vasárnap Hódmezővásárhelyen rendez a függetlenségi és 48-as Justh-párt népgyűlést az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett. A gyűlés délelőtt 10 órákor lesz a Kossuth-téren. A központ képviselői már szombaton megérkeznek Hódmezővásárhelyre. A hódmezővásárhelyi Kossuth Lajos-pártkör Nagy György dr és Kovács József elnöklete alatt tartott végrehajtó bizottsági ülésén elhatározta, hogy az érkezőket ünnepélyesen fogadja és tiszteletükre fáklyásmenetet rendez.

Eltemették Szeged képviselőjét, Bánffy Dezső bárót.

— Az országos részvét. —

(*Fővárosi munkatársunk telefonjelentése.*)

Bánffy Dezső báró volt miniszterelnököt, Magyarország közéletének egyik legérdekesebb férfiát, Szeged képviselőjét, ma délután három órákor temették el a Kerepesi temetőben. Haypál Benő imája után az egyszerű fekete koporsót délelőtt féltizenkettőkor szállították át a Bimbó-utcai palotából a Calvin-téren levő református templomba, ahol az ősi imához komor gyászpompában várta az ország és a református egyház nagy halottját. Féltizenkettőkor érkezett meg a Calvin-téri templom elé a halottas kocsi, nyomában öt koszorú-kocsival. A diszfurgont az elhunyt fia, Kázmér báró kísérte. A koporsót elhelyezték a templom urasztali részén föllállított egyszerű katafalkon, amely mögött a gyászlepellet bevont szószék emelkedett. A koporsóra tették Bánffy özvegyének, testvérének, leányának és fiainak koszoruit. A katafalk körül helyezték el a kormány, a képviselőház és a főrendiház s az ország és Szeged koszoruit.

Tizenkét órákor nyitották meg a templomot a közönség részére, amely sűrű csoportokban tekintette meg az ország nagy halottjának a ravatalát. Két óra után már sok ezerre menő közönség lepte el a Kálvin-teret, úgy, hogy lovas- és gyalogos rendőrségnek kellett a rendet föntartani. Félháromtól kezdve egymásután érkeztek meg a közélet és egyház notabilitásai. Néhány perccel az egyházi ceremónia előtt megérkezett a király képviselője Pálffy Miklós herceg magyarországi udvarnagy és József főherceg képviselője: Szapáry József gróf főudvarmester, akik egyszerű fekete karosszékekben, a ravatal baloldalán foglaltak helyet. A katafalktól jobbra és balra levő padokban a családtagok, a családhoz közel álló előkelőségek, a kormány, a képviselőház, főrendiház és a küldöttségek képviselői foglaltak helyet, közöttük Szeged ötventagu küldöttsége, Lázár György dr vezetésével.

Három órákor fölcsendült a református gyülekezet éneke. A *Te benned bízunk eleitől fogva*... és a *Krisztus az én életem*... kezdetű dalokat énekelték, amely után Kenessey Béla erdélyi református püspök tartott könyvekig megható, magasszárnyalású, gyönyörű prédikációt. Az egyházi szertartás után a Múzeum-köruton, Rákóczi-uton és a Köztemető-uton át a nagyszámu gyászközönség a kerepesi temetőbe kísért a koporsót. A temetőben Haypál Benő rövid beszéde után a képviselőház nevében Návay Lajos alelnök búcsúztatta el a nagy halottat. Ballai Lajos miniszteri tanácsos a Lipót-városi Kaszinó részéről mondott búcsúbeszédet.

(*A család gyászjelentése.*)

A család a következő gyászjelentést adta ki: *Elesett a mi fejünknek koronája: ezért szomorú a mi szívünk.* Özvegy báró losonci Bánffy Dezsőné született Máthé Ilona a maga és leánya, Dóra, továbbá az elhunyt első felesége néhai magyargyerőmonostori Kemény Mária báróné született gyermekei losonci Bánffy Kazimir báró és neje született tarcsafalvi Pálffy Marie, gyermekeik Marienne és Dániel, losonci Bánffy Ferenc báró és neje széplaki Petricsevich-Horváth Ida és fiuk Dezső, Feilitzsch Berthold báróné született losonci Bánffy Alice báróné, férje Feilitzsch